

WERKEN MET *CENTRUM-KERK*

Tim Keller

onder redactie van
William den Boer

WERKEN MET CENTRUM-KERK

Missionair leven en
kerkzijn vanuit het hart
van het Evangelie

 Uitgeverij Van Wijnen - Franeker

© 2012 Redeemer City to City en Timothy J. Keller
Oorspronkelijke uitgever Zondervan, Grand Rapids MI, Verenigde Staten
Oorspronkelijke titel *Center Church – Doing Balanced, Gospel-Centered Ministry in Your City*

© 2014 Nederlandse editie Uitgeverij Van Wijnen, Postbus 172, 8800 AD Franeker
Verschenen onder de titel *Centrum-Kerk – Het evangelie midden in je stad* onder redactie van
Stefan Paas; vertaling Zwany Kamerma n

© 2020 Deze editie Uitgeverij Van Wijnen, Postbus 172, 8800 AD Francker
Verschenen onder de titel *Werken met Centrum-Kerk – Missionair leven en kerkzijn vanuit het
hart van het Evangelie* onder redactie van William den Boer

De Bijbelteksten zijn met toestemming van het Nederlands Bijbelgenootschap
overgenomen uit de Nieuwe Bijbelvertaling (NBV).

Omslagfoto Last Refuge/Robert Harding

Omslagontwerp Garage/BNO

Ontwerp binnenwerk Buro Stommel

www.uitgeverijvanwijnen.nl

ISBN 978 90 5194 584 3

NUR 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen
in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige
wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere mani-
er, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

Woord vooraf	9
Inleiding	11
Als kerkenraad, kring of gemeente aan de slag met missionair leven en kerkzijn	15
7 vuistregels	15
7 praktische tips	18
5 missionaire organisaties	19
Introductie	23
De theologische visie van de Centrum-Kerk	
Module Evangelie	34
DEEL 1 – THEOLOGIE VAN HET EVANGELIE	
1 Niet alles is het Evangelie	35
2 Het Evangelie is niet simpel	42
3 Het Evangelie beïnvloedt alles	45
DEEL 2 – VERNIEUWING DOOR HET EVANGELIE	
4 Waarom is vernieuwing door het Evangelie nodig?	49
5 Wat is vernieuwing door het Evangelie?	53
6 Hoe werkt vernieuwing door het Evangelie?	57
Module Stad	62
DEEL 3 – CONTEXTUALISATIE VAN HET EVANGELIE	
7 Bewust contextualiseren	63
8 Evenwichtig contextualiseren	68
9 Bijbels contextualiseren	71
10 Actief contextualiseren	77

Centrum-Kerk in de praktijk	83
Via Nova, Amsterdam – Petra de Jong-Heins	

DEEL 4 – VISIE OP DE STAD

11 De spanning in de stad	87
12 Verlossing en de stad	91
13 Geroepen naar de stad	93
14 Het Evangelie voor de stad	97

Centrum-Kerk in de praktijk	105
De Poster, Veenendaal – Peter Visser	

DEEL 5 – CULTURELE BETROKKENHEID

15 De culturele crisis in de kerk	109
16 Hoe de kerk de cultuur benadert	113
17 Elk model zit goed, en fout	116
18 Gecombineerde inzichten	124

Centrum-Kerk in de praktijk	128
HECHT, Leidschenveen Ypenburg – Arnout Francke	

Module Beweging	132
------------------------	-----

DEEL 6 – MISSIONAIRE GEMEENSCHAP

19 Op zoek naar de missionaire kerk	133
20 De missionaire kerk	138
21 Mensen toerusten om missionair te leven	150

Centrum-Kerk in de praktijk	156
VEZ, Zwolle – Patrick Nullens	

DEEL 7 – INTEGRALE EVANGELIEBEDIENING

22	Balans op de vier fronten van de evangeliebediening	163
23	Mensen verbinden met God	167
24	Mensen verbinden met elkaar	174
25	Mensen verbinden met de stad	178
26	Mensen verbinden met de cultuur	181

	Centrum-Kerk in de praktijk	185
	Noorderlicht, Rotterdam – Niels de Jong	

DEEL 8 – DE DYNAMIEK VAN DE BEWEGING

27	Bewegingen en instituten	192
28	De kerk als een georganiseerd organisme	196
29	Kerkplanting als dynamiek van een beweging	201
30	De stad en het Evangelie-ecosysteem	203

	Centrum-Kerk in de praktijk	212
	Hill, Rotterdam – Mark van Leeuwen	

	Epiloog	216
	Terug naar het begin: De Centrum-Kerk en de laatmoderne tijd	

	Woorden van dank	218
	Ruimte voor notities	220

Woord vooraf

Wat zou je ervan vinden als we de kerk opdoeken? Is de kerk geen verouderd instituut, niet langer relevant voor de vraagstukken van ónze tijd? We zien het rondom ons gebeuren: kerkgebouwen staan leeg, worden restaurants, culturele centra, boekhandels en zelfs sportscholen. Dit terwijl de kerk in niet-westerse landen wel blijft groeien. Kunnen we iets doen aan deze trage aftakeling?

Zeer zeker! En meer nog, we kunnen groeien. De lauwheid van de kerk kan opnieuw warmte worden die mensen aantrekt. De kracht van de kerk ligt niet in allerlei nieuwe trucjes, maar in haar centrum, of beter gezegd haar 'hart'. In het Hebreeuws bestaat het woord centrum, kern of midden niet. Dat is te kil, te abstract. Voor 'centrum' gebruikt de Bijbel het woord 'hart'. Met het Evangelie in het hart van de kerk verbinden we mensen met God, met elkaar, met de cultuur en onze stad. Dit Evangelie is eenvoudig én diep, zwak én sterk, oud én hedendaags, traditioneel én vernieuwend. Wanneer de kerk opnieuw haar evangelische opdracht van verbinding vindt, zal er een ongeziene aantrekkingskracht van haar uitgaan.

Om ons hart terug te vinden gaan we te rade bij de Schrift en bij elkaar. In dit proces zoeken we inspiratie bij een beproefd model uit New York: *Centrum-Kerk*.

Hmmm. Ik zie je al bedenkelijk kijken: weer zo'n Amerikaanse methode die ons redding moet bieden? Niet echt. Pastor en theoloog Tim Keller reikt in *Centrum-Kerk* bijbelse kaders aan, geeft verdiepende achtergronden en handige tips. In dit boek worden die in dertig korte hoofdstukken helder uiteengezet. We kunnen ook in Nederland veel van zijn theologische inzichten en ervaringen leren. Maar uiteindelijk gaat het erom dat we samen, voor Gods aangezicht, zoeken naar hoe we deze inzichten toepassen in onze eigen kerk. De kerk opdoeken? Zeker niet! Zij is volk van God, lichaam van Christus en tempel van Gods Geest. Niet opdoeken, maar her-denken en omdenken, een spannende oefening, die elke generatie opnieuw doet.

*'De kracht van het Evangelie openbaart
zich op twee manieren. Eerst komt het besef dat je
veel zondiger bent dan je ooit had durven geloven,
gevolgd door het besef aanvaard en geliefd te zijn,
meer dan je ooit had durven hopen.'*

– Tim Keller

Inleiding

Werken met Centrum-Kerk vormt samen met de bijbehorende gratis 32-delige video- en audiocursus een kant-en-klaar, laagdrempelig hulpmiddel voor christenen en gemeenten die werk willen maken van hun missionaire roeping. De cursus is gebaseerd op *Centrum-Kerk*, het standaardwerk waarin Tim Keller vanuit zijn enorme ervaring en kennis als kerkplanter in New-York zijn theologische visie op missionair kerkzijn in een seculiere tijd en omgeving heeft uiteengezet. Wereldwijd laten duizenden christenen en kerken zich inspireren door het gedachtegoed van *Centrum-Kerk*. Ook in Nederland wordt er enthousiast gebruik van gemaakt. Zes korte bijdragen in dit boekje – afkomstig uit diverse kerkelijke contexten – zijn daarvan getuige, en ze zouden met vele andere praktijkvoorbeelden zijn aan te vullen.

Wat is het ‘geheim’ van *Centrum-Kerk*? Hoe komt het dat christenen uit zo veel verschillende kerken, culturen en contexten met vrucht gebruikmaken van de inzichten die in dit boek worden geboden? Ik denk dat drie zaken die *Centrum-Kerk* karakteriseren daarin een belangrijke rol spelen: *Evangelie, verbinding* en *evenwicht*. De basis van Tim Kellers theologiseren over missionair leven en kerkzijn in een seculiere cultuur wordt gevormd door een glasheldere en radicale vertolking van het *Evangelie* als het goede nieuws dat God ons door Christus heeft gered om de relatie met ons te herstellen en uiteindelijk alle gevolgen van de zonde in de wereld te vernietigen. Met dit *Evangelie* in het centrum verbindt de kerk mensen met God, met elkaar, met de cultuur en met de stad. Weinig relevante vraagstukken laat Keller in *Centrum-Kerk* onbesproken, en steeds weer is *evenwicht* kenmerkend voor zijn benadering van vaak complexe thema’s. Die zoektocht naar evenwicht komt echter niet voort uit angst voor het

maken van radicale of gedurfde keuzes en leidt niet tot een kleurloos geheel. Keller verbindt evenwichtige keuzes consequent aan het Evangelie dat uitdaagt om valse en onvruchtbare tegenstellingen te overstijgen. Elk van de drie evenwichten – dat van Evangelie, stad/cultuur en beweging – die samen de structuur van *Centrum-Kerk* vormen, stelt een heel aantal ontdekkende en daarom spannende vragen aan christenen en gemeenten: in welke mate laat jij je werkelijk leiden door het Evangelie in je visie op wat het goede nieuws is, in je visie op en omgang met de cultuur en contextualisatie, in je visie op kerkzijn, verkondiging, het doen van barmhartigheid en recht, in je omgang met andere kerken en christenen in je stad of dorp?

Tim Keller laat je via *Centrum-Kerk* diep nadenken over je theologie en de cultuur, zodat je de wijze waarop je kerk en christen bent door beide laat vormen. Hoe breng je het Evangelie in verband met jouw cultuur, in jouw tijd, in jouw woonplaats?

Ga biddend, liefst met een groep of als gemeente, aan de slag met deze cursus. Dat kan louter met behulp van dit boekje, maar maak zeker ook gebruik van de bijbehorende video's en audiobestanden. Laat de inhoud op je inwerken, neem de tijd om de vragen te doordenken en formuleer antwoorden voor jezelf, je kerkelijke gemeente en de stad of het dorp waar je woont en/of kerk bent. Stap voor stap zul je zo beter zicht krijgen op de samenhang en op het belang van elk onderdeel van *Centrum-Kerk*. Laat je ook inspireren door de enthousiaste verhalen met praktijkvoorbeelden van vruchtbaar gebruik van *Centrum-Kerk* in de Nederlandse context die in dit boekje zijn opgenomen. Uiteindelijk zal zo langzaam maar ze-

Een overzicht van alle audiobestanden

www.jg.nl/ckaud

Een overzicht van de complete cursus *Werken met Centrum-Kerk*

www.jg.nl/ckvab

Alle video's in een overzicht

www.jg.nl/ckvid

ker duidelijk worden voor welke roeping jullie gemeente staat, heel concreet, in deze tijd en in deze plaats. Je zult samen ontdekken voor welke opdracht jullie staan. Hopelijk word je er enthousiast van! Maar er zullen ook momenten komen dat je je er niet tegen opgewassen voelt. Tim Keller besluit *Centrum-Kerk* niet voor niets met de opmerking dat deze taak onze capaciteiten inderdaad te boven gaat, maar dat dit gevoel van onmacht precies is wat je nodig hebt om vrucht te dragen in dit werk. Hij zegt: Laat dat gevoel van onmacht en de indruk dat we nu de kans hebben maar creatief naast elkaar bestaan. Verbind die twee door je geloof in het Evangelie. Volgens het Evangelie ben je zowel een hulpeloze zondaar als een geliefd, aangenomen kind van God. Geef niet toe aan trots en ook niet aan ontmoediging. Met Gods hulp kun je deze taak wel volbrengen. Doe dus je uiterste best. Zonder Gods hulp zul je het inderdaad niet kunnen, maak je dus niet druk. Jezus spreekt over deze beide waarheden in het Johannes-evangelie: 'Ik ben de wijnstok en jullie zijn de ranken. Als iemand in Mij blijft en Ik in hem, zal hij veel vrucht dragen. Maar zonder Mij kun je niets doen' (Johannes 15:5).

William den Boer

WEET WAT JE Gelooft

E-MAIL info@weetwatjegelooft.nl

INTERNET www.weetwatjegelooft.nl

Als kerkenraad, kring of gemeente aan de slag met missionair leven en kerkzijn

De beste manier om met missionair leven en kerkzijn aan de slag te gaan bestaat niet. Goede manieren zijn er vele, maar veel is ook afhankelijk van de specifieke situatie waarin je je bevindt. Hou daarom zo veel mogelijk rekening met: de leeftijdsopbouw en omvang van je gemeente, in welke mate je gemeente bekend is met 'missionair leven en kerkzijn', openstaat voor verandering enzovoort. Hier geven we daarom alleen een aantal vuistregels waarmee je in het missionaire leerproces van de gemeente rekening kunt houden, gevolgd door een aantal praktische tips en een lijstje met organisaties die jouw gemeente graag ondersteunen en begeleiden op weg naar missionair leven en kerkzijn. In de praktijk is gebleken dat de inzet van een (externe) theoloog/coach erg behulpzaam kan zijn.

7 vuistregels

- 1. Neem de tijd, laat het groeien.** Beschouw de cursus als een ontdekkingsstocht. De veranderopdrachten waar de cursus je gaandeweg mee confronteert, vragen om verwerking op hartsniveau, niet alleen of allereerst om grootschalige praktische uitwerking. Het is belangrijk dat die verwerking en uitwerking gepaard gaat met een continue zoektocht naar Gods roeping voor jullie gemeente, in haar eigen context. Daarvoor is regelmatig gezamenlijk gebed nodig. Ook kan het goed zijn om de cursus eerst met een kleine kring van missionair betrokken leden te doen die als ambassadeurs gaan fungeren en eventueel een rol kunnen gaan spelen als de cursus breder in de gemeente wordt gevolgd.

2. **Maak het zichtbaar.** Heel veel mensen hebben het nodig om iets te zien voordat ze ergens echt warm voor gaan lopen. Pas als ze zich een concreet beeld van iets kunnen vormen en/of het zelf ervaren hebben, vallen de dingen op hun plek en wordt men echt enthousiast. Alleen zo ontstaat er de cultuurverandering die nodig is. Maak het allereerst zichtbaar in je eigen gemeente: communiceer over wat er gedaan is, blijf de visie herhalen (wees daarin creatief), laat voorbeeldgedrag zien. Ook voorbeelden uit andere missionaire praktijken kunnen hierbij helpen, zie praktische tip 5.
3. **Hou het praktisch.** Bezinning en visievorming zijn ontzettend belangrijk, en hebben de tijd nodig. Laat het daar echter niet te lang bij blijven en ga ook al tijdens het bezinningsproces praktisch aan de slag met een of enkele van de veranderopdrachten die je tijdens jullie ontdekkingsstocht bent tegengekomen. Begin niet groot(s), maar heel klein en dicht bij jouw en jullie eigen hart, mogelijkheden en de kansen in je omgeving. Kleine dingen maken al verschil! Begin met het beoefenen van dienstbaarheid – barmhartigheid en recht – aan een specifieke bevolkingsgroep in jullie stad of dorp. Vaak is het mogelijk om je daarvoor aan te sluiten bij bestaande projecten. Voed het bezinningsproces met jullie eerste ervaringen.
4. **Zorg voor een gedeelde visie.** Een heldere en doordachte visie op hoe het Evangelie in verband gebracht kan worden met de cultuur in deze tijd binnen de context waarin jullie gemeente zijn, is essentieel. Afhankelijk van de vraag hoe die visie tot stand is gekomen (in kleine kring of vanuit de breedte van de gemeente), heeft het echter tijd nodig om die visie tot een breed gedeelde visie te laten worden, op zo'n manier dat die tot ieders 'DNA' gaat behoren. Preken, kringen en cursussen zijn daarvoor geëigende middelen, naast acties waarin de gezamenlijke (nieuwe) visie kan worden beleefd en gepraktiseerd. Schakel hiervoor de ambassadeurs uit vuistregel 1 in. Het is belangrijk dat zij zich de visie zó eigen maken dat ze die aan anderen kunnen overbrengen.
5. **Blijf bij het Evangelie.** Laat het Evangelie van Gods pure genade in alles blijvend de bron zijn waaruit je put en waarvan heel je visie en praktijk

doordrenkt is. Doordenk alles wat je doet steeds weer vanuit dit Evangelie als het centrum van de dynamiek waaruit al het andere voortkomt. Het Evangelie is het goede nieuws dat God ons door Christus heeft gered om de relatie met ons te herstellen en uiteindelijk alle gevolgen van de zonde in de wereld te vernietigen. Met dit Evangelie in het centrum verbindt de kerk mensen met God, met elkaar, met de cultuur en met de stad. Zonder dit Evangelie vervallen we direct in wetticisme/religiositeit of relativisme/secularisme en verliest de kerk haar leventransformerende kracht. Laat dit ook doorklinken in de wijze waarop je je visie formuleert en je cursusavonden vormgeeft, door tijd te nemen voor gebed en het naar elkaar uitspreken van je afhankelijkheid van Gods genade.

6. **Denk aan groei in termen van vermenigvuldiging.** Groei van bestaande gemeenten is niet de enige manier waarop de kerk kan groeien. Het is zelfs niet het meest vruchtbare middel. Het stichten van nieuwe gemeenten, kerkplanting, was de manier waarop de kerk vanaf de tijd het Nieuwe Testament groeide. En nog steeds blijken jonge, nieuwe kerken het best toegerust te zijn voor groei. Ook enkele ervaringsverhalen in dit boek getuigen daarvan. Houd tijdens de cursus voor ogen dat niet elke verandering die nodig is in de bestaande gemeente tot stand hoeft te komen.
7. **Verwacht het van God.** Christenen en kerken zijn geroepen om 'alle volken tot discipelen van Jezus Christus' te maken en dus om missionair te leven en kerk te zijn. Die roeping is een serieuze verantwoordelijkheid waar we in vreugde en dankbaarheid werk van mogen maken. Tegelijk geldt dat deze taak onze capaciteiten te boven gaat, dat we voorbereid moeten zijn op tal van weerstanden (van binnen en van buiten), problemen en teleurstellingen. Een gevoel van onmacht is niet vreemd. Tim Keller zegt zelfs: integendeel, een gevoel van onmacht is precies wat je nodig hebt om vrucht te dragen in dit werk! Hij zegt: Laat dat gevoel van onmacht en de indruk dat we nu de kans hebben maar creatief naast elkaar bestaan. Verbind die twee door je geloof in het Evangelie. Volgens het Evangelie ben je zowel een hulpeloze zondaar als een geliefd, aangenomen kind van God. Geef niet toe

aan trots en ook niet aan ontmoediging. Met Gods hulp kun je deze taak *wel* volbrengen. Doe dus je uiterste best. Zonder Gods hulp zul je het inderdaad niet kunnen, maak je dus niet druk. Jezus spreekt over deze beide waarheden in het Johannesevangelie: 'Ik ben de wijnstok en jullie zijn de ranken. Als iemand in Mij blijft en Ik in hem, zal hij veel vrucht dragen. Maar zonder Mij kun je niets doen.' (Johannes 15:5).

7 praktische tips

1. Ten minste de cursusleider bestudeert naast het cursusmateriaal ook het oorspronkelijke boek *Centrum-kerk. Het evangelie midden in je stad* (Van Wijnen 2014). De nummers achter de citaten in *Werken met Centrum-Kerk* verwijzen naar pagina's in het oorspronkelijke boek *Centrum-Kerk*.
2. Alle deelnemers aan de cursus bereiden zich voor door middel van het bekijken van de video's, het beluisteren van de podcasts en/of het lezen van dit boek.
3. Verdeel de inhoud van de cursus over 5, 10 of 32 bijeenkomsten, al naar gelang de intensiteit die gewenst is. Tussenvormen zijn uiteraard ook mogelijk.
  - a. Kies je voor 5 bijeenkomsten, dan zorgt dat voor flink wat voorbereiding en veel vragen om te bespreken; trek er in dat geval 1 of 2 stevige dagdelen per bijeenkomst voor uit. Indeling: 1. Introductie (hoofdstuk 0); 2. Module Evangelie (hoofdstuk 1 t/m 6); 3. Module Stad/cultuur (hoofdstuk 7 t/m 18); 4. Module Beweging (hoofdstuk 19 t/m 30); 5. Slotbijeenkomst (epiloog)
  - b. Bij 10 bijeenkomsten behandel je – naast een introductie en een slot – een deel per bijeenkomst. Elk deel telt 3, 4 of 5 hoofdstukken.
  - c. Bij 32 bijeenkomsten heb je de meeste ruimte voor intensieve gezamenlijke bezinning en gebed. Je kunt er dan voor kiezen om samen eerst de video van het hoofdstuk dat centraal staat te bekijken alvorens met de gespreksvragen bezig te gaan. Deze vorm is ook geschikt voor een kerkenraad of oudstenraad die bezinning op missionair leven en kerkzijn wil combineren met reguliere ver-

gaderingen. Niet elk hoofdstuk vraagt even veel bespreking; soms zal het mogelijk blijken om twee hoofdstukken te bespreken.

4. Laat iedereen ook de vragen voorbereiden, zodat er echt verdieping komt tijdens de gesprekken. Het kan helpen om iedereen verantwoordelijk te maken voor de bespreking van één vraag, die door hem of haar extra goed wordt voorbereid.
5. Plan een excursie naar een gemeente waar missionair leven en kerkzijn (volgens *Centrum-Kerk*) praktijk is en/of nodig een pionier-kerkplanter uit die *Centrum-Kerk* 'leeft', zodat je concrete voorbeelden krijgt aange-reikt en ervaringen opdoet met een missionaire praktijk. Het lezen van de ervaringsverhalen met *Centrum-Kerk* in dit boekje kan hier ook bij helpen. Neem gerust contact op met een van de schrijvers hiervan, of ga op zoek naar andere voorbeelden van missionaire gemeenten, bijvoorbeeld via het prachtige boek van René van Loon, *Lente in de kerk. Impres-sie van nieuwe en hoopvolle bewegingen* (KokBoekencentrum 2020).
6. Leg de gesprekken en zo veel mogelijk gezamenlijk geformuleerde antwoorden vast, zodat je daar gedurende de cursus en daarna op kunt terugvallen.
7. Reserveer veel ruimte voor gezamenlijk gebed, en beoefen daarin je afhankelijkheid en verwachting van God.

5 missionaire organisaties

CITY TO CITY EUROPE (CTCE)

City to City Europe richt zich op kerkplanting met het oog op de vernieuwing van Europese steden. Zij voorziet leiders van de nodige inhoudelijke middelen. CTCE wil een Europa-brede beweging van leiders op gang brengen en vindt haar visie op de evangeliebediening verwoord in *Center Church* van Tim Keller.

INTERNET www.citytocityeurope.com

E-MAIL info@citytocityeurope.com

DEPUTATEN EVANGELISATIE CGK

Maatwerk bieden aan gemeenten om hun missionaire roeping te helpen volgen. Dat is kort gezegd de missie van deputaten evangelisatie van de CGK. Een klein team van missionair consulenten met veel praktijkervaring staat daarvoor ter beschikking. Zij bieden verschillende trajecten aan, gericht op predikanten, kerkenraden, teams of op de breedte van de gemeente. Ook individuele coaching van kerkelijk werkers en predikanten behoort tot de mogelijkheden.

INTERNET www.cgk.nl/evangelisatie

E-MAIL evangelisatie@cgk.nl

Missieloket.nl, wegwijzer voor steun bij missionaire initiatieven van de GKv en NGK

Missionaire initiatieven verdienen een positief betrokken kerkelijke omgeving bij het waardevolle werk dat ze doen. Gebed, meeleven en het samen vieren van de mooie momenten zijn belangrijke elementen. En tegelijk is er ook opbouwende reflectie nodig op de manier waarop de initiatieven worden vormgegeven en zich verhouden tot de (kerntheologie van de) kerken. De visie van de samenwerkende partijen van het missieloket is dan ook om gemeenten te ondersteunen in het verspreiden van het goede leven met God. We willen missionair denken stimuleren en op de agenda houden. En we willen mensen stimuleren om missionaire kansen te herkennen en ook handen en voeten te geven. Dat doen we door de weg te wijzen in het aanbod aan advies en toerusting, door te verbinden met kennis en ervaring van andere initiatieven, en waar nodig met een kleine financiële impuls.

INTERNET www.missieloket.nl

E-MAIL info@missieloket.nl

MissieNederland

MissieNederland is een netwerk van kerkgenootschappen, lokale kerken,

christelijke ondernemers en christelijke organisaties. Vanuit die kracht wil zij de lokale kerk uitdagen, aanmoedigen en ondersteunen in haar missie in deze wereld. De lokale kerk is dé plek bij uitstek waar gebroken mensen herstel en verzoening vinden en waar zij leren om samen met andere gelovigen handen en voeten te geven aan het Koninkrijk van God. Er is geen grotere en urgentere boodschap op deze aarde dan het evangelie van Jezus Christus.

Door het bouwen van nieuwe (deel)netwerken waar aanwezige kennis wordt gekoppeld aan concrete activiteiten biedt MissieNederland kerken kennis, innovatie, training en zorg om haar taak te volbrengen. MissieNederland beweegt de kerk om samen de missie van Jezus uit te leven in wijk en wereld.

INTERNET www.missionenederland.nl

E-MAIL info@missionenederland.nl

IZB, VERENIGING VOOR ZENDING IN NEDERLAND

De IZB biedt via Focus missionaire toerusting aan predikanten, kerkenraden en plaatselijke gemeenten. Uitgangspunt daarbij is dat missionair gemeente-zijn vooral gestalte krijgt in het dagelijks leven van gemeenteleden, als uitvloeisel van een hernieuwde ontmoeting met Jezus Christus. De werktak Areopagus biedt toerusting en nascholing voor contextuele en missionaire verkondiging. Pionieren zit de IZB in het bloed; via Impact is de organisatie nauw betrokken bij nieuwe missionaire initiatieven en prille geloofsgemeenschappen. IZB-Dabar is jaarlijks met honderden jongeren missionair present op campings.

INTERNET www.izb.nl

E-MAIL info@izb.nl

INTRODUCTIE

De theologische visie van de Centrum-Kerk

In *Centrum-Kerk* geeft Tim Keller vanuit zijn enorme ervaring en kennis een uitvoerige uiteenzetting van zijn theologische visie op missionair kerkzijn in een seculiere tijd en omgeving. Dit boek wordt beschouwd als ‘het meest zorgvuldige en complete overzicht van de ideeën van Tim Keller’. Het is zeer behulpzaam voor elke christen en gemeente die zich fundamenteel op missionair kerkzijn wil bezinnen en daar praktisch mee aan de slag wil.

Vrucht dragen als gemeente

Wanneer doe je het als predikant of gemeente goed? Heeft dat te maken met succes? Meer bekeerlingen, meer leden, meer giften? Of gaat het alleen maar om trouw? Trouw aan de leer, godvrezendheid, en toewijding in prediking en pastoraat? Een bijbelse benadering, die verder gaat dan de vraag naar succes of trouw, is de vraag naar vrucht: Jezus verwacht van zijn discipelen dat ze ‘veel vrucht dragen’ (Joh. 15:8). Paulus spreekt over bekeringen als ‘vrucht’ (Rom. 1:13). Ook groei in godvrezendheid, het werk van de Geest en goede daden worden beschouwd als vruchten (Gal. 5:22, Rom. 15:28).

De evangeliebediening is als **tuinieren**: we moeten toegewijd en deskundig planten, begieten en oogsten, maar de vruchtbaarheid wordt bepaald door factoren die de tuinman niet allemaal kan beïnvloeden, zoals de ei-

genschappen van de grond en de weersomstandigheden. Het is God die de groei bepaalt. Nadruk op deskundigheid en resultaat legt grote druk op voorgangers en doet tekort aan Gods soevereiniteit; nadruk op trouw kan kerkleiders gemakzuchtig maken, ook al is er weinig vrucht. Wanneer vruchtbaarheid het criterium is, worden we wel verantwoordelijk gehouden maar bezwijken we niet onder bepaalde verwachtingen.

Om vrucht te dragen is een goed begrip van de bijbelse kenmerken van een gezonde kerk absoluut noodzakelijk. Je hebt een dogmatisch en bijbels fundament nodig waarop je je kerkzijn fundeert (Keller vergelijkt dit met *hardware*). Daar gaat *Centrum-Kerk* echter niet over. *Centrum-Kerk* is ook anders dan de vele praktische 'doe-boeken' waarin een vaak succesvolle visie, programma of methode om kerk te zijn wordt uitgelegd (de *software*). Die technieken en methodes worden vaak te veel tot norm verheven en los van bezinning op de specifieke omstandigheden of context waarin ze succesvol waren ook elders toegepast. Voor een vruchtbare evangeliebediening is meer nodig. Keller vestigt de aandacht op iets tussen het dogmatisch fundament en praktische werkvormen in (de *middleware*). Om die twee bij elkaar te laten passen heb je een **theologische visie** nodig, gebaseerd op Bijbel en belijdenis, die de handvatten biedt om deze te vertalen naar passende praktische werkvormen.

In *Centrum-Kerk* gaat het dus om de ruimte tussen leer en praktijk, de ruimte waarin we diep nadenken over onze theologie en onze cultuur, zodat we onze evangeliebediening door beide zaken laten vormen. Zo kun je een betere keus maken uit bestaande werkvormen, of veelbelovende nieuwe vormen gaan ontwikkelen. Het gaat om een doordachte visie op hoe het Evangelie in verband gebracht kan worden met een bepaalde cultuur in een bepaalde tijd. In je theologische visie doordenk je hoe je dogmatische grondslag zich verhoudt tot de moderne wereld, een visie op wat je in jouw woonplaats en in jouw tijd gaat doen met je dogma's. Om vruchtbaar te zijn moeten we ontdekken waar en hoe de cultuur kan worden weersproken en waar en hoe ze kan worden bevestigd.

